

PREVENTIE EN AANPASSEN VERHARDING VAN BELANG

Afwegingskader voor duurzame onkruidbestrijding

Stichting Reinwater heeft in samenwerking met de TU Delft en tien experts een afwegingskader vastgesteld om onkruidbestrijdingsmethoden te beoordelen op onder andere hun duurzaamheid. Een beoordeling van 17 verschillende bestrijdingsmethoden bracht naar voren dat preventie, zoals het aanpassen van de verharding, het best scoort. Het gebruik van chemische middelen wordt, ondanks het feit dat ze goedkoop zijn, niet als wenselijk gezien. Bestrijdingsmiddelen kunnen worden vervangen of gereduceerd door een combinatie van alternatieve methoden.

Bedrijven en gemeenten behoren tot de grootste gebruikersgroep van bestrijdingsmiddelen, tenminste, zolang de landbouw niet wordt meegerekend. Volgens schattingen van het CBS uit 1999 wordt door bedrijven tussen de 100.000 en 150.000 kilo per jaar gebruikt. Het gebruik van gemeenten ligt op circa 50.000 kilo per jaar. Ze gebruiken deze bestrijdingsmiddelen vooral om onkruid te verwijderen dat op parkeerplaatsen, opslagplaatsen, trottoirs en andere verharde terreinen groeit. De toepassing van bestrijdingsmiddelen is vooral problematisch, omdat de giftige stoffen achterblijven op de verharding en met een regenbui afspoelen naar het oppervlaktewater.

Glyfosaat schadelijk voor bodem en water

Glyfosaat is een giftig middel met veel ongewenste effecten. Naast onkruid vernietigt het ook spinnen en andere nuttige insecten. Wanneer het middel in het oppervlaktewater terecht komt, heeft het zeer nadelige effecten op het waterleven. Glyfosaat is matig tot zeer giftig voor waterplanten en afhankelijk van het gebruikte middel weinig tot zeer giftig voor vissen.

Het CTB stelt dan ook dat middelen als Round up Evolution niet voldoen aan de norm voor 'toxiciteit waterorganismen'. Ook de Commissie Integraal Waterbeheer ziet glyfosaat op grond van haar toxiciteit én gebruik als een potentiële probleemstof. Over de toxiciteit van AMPA, de afbraakstof van glyfosaat, is slechts weinig bekend, zeker op de lange termijn. Het is dan ook noodzakelijk om het gebruik van deze bestrijdingsmiddelen zoveel mogelijk terug te dringen.

Bedrijven weten niet van waterprobleem

De meeste bedrijven zijn nauwelijks op de hoogte van het probleem, zo bleek uit een eerste inventarisatie van Reinwater. Het beheer van verhardingen wordt meestal uitbesteed aan hoveniers. Stichting Reinwater organiseert daarom dit jaar een uitgebreide voorlichtingscampagne om duurzame onkruidbestrijding op bedrijventerreinen te stimuleren. Mogelijkheden hiervoor zijn er immers genoeg, zowel preventief (bijvoorbeeld onkruidwerende verharding), als curatief (borstelen, branden en stomen). Veel bedrijven en overheden beschikken echter over onvoldoende informatie om een verantwoorde keuze tussen deze methoden te kunnen maken. Stichting Reinwater verzorgde daarom al eerder samen met de TU Delft een computer-ondersteunde expertbijeenkomst om een prioritering te maken tussen de verschillende alternatieven.

Ontwikkeling afwegingskader door experts

Deze Group Decision Room bood de mogelijkheid om meerdere mensen tegelijkertijd 'aan het woord' te laten, zodat veel kennis in een korte tijd kon worden vergaard. Bovendien konden de deelnemers zelf worden betrokken bij de ontwikkeling van het afwegingskader. Zo werden in een half uur de voordelen en bezwaren van 17 bestrijdingsmethoden in kaart gebracht. Ook werden beoordelingscriteria bediscussieerd en geprioriteerd. Tenslotte kon men de bestrijdingsmethoden cijfermatig beoordelen op hun duurzaamheid voor het watersysteem, de kosten, toepasbaarheid, effectiviteit en 'maatschappelijke duurzaamheid' ofwel

Duurzame bestrijding van onkruid door stomen (foto: Stichting Reinwater).

acceptatie door de burgers. De bijeenkomst resulteerde in een rapportage van de TU Delft.

Preventie voorop

De conclusies van de deskundigen waren helder: preventie van onkruid staat met stip bovenaan. Overbodige verharding kan bijvoorbeeld worden verwijderd en door weinig en nauwsluitende voegen op noodzakelijke verharding kan de groei van onkruid worden voorkomen. Ook hoog scoorde het verhogen van de onkruidacceptatie bij de burger, al zou dit wel gepaard moeten gaan met een (kostbare) communicatiecampagne. Van de curatieve methoden lijken vooral de methoden met heet water of stoom veelbelovend. Het hete water vernietigt de plant goeddeels, zodat de uitputting van het onkruid eerder wordt bereikt dan bij andere curatieve methoden. Ook de brede toepasbaarheid van de methode sprak de deelnemers aan. Opvallend was de relatief lage score van het branden. De reden hiervoor ligt voornamelijk bij de beperkte toepasbaarheid, effectiviteit en acceptatie door burgers. Het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen scoorde het laagst, gezien de gevolgen voor het watersysteem en de inmiddels kritische blik van de burgers.

In de praktijk, zo geven de experts aan, wordt nog veel met gif gewerkt vanwege de lage kosten en de algemene toepasbaarheid. Met een mix van alternatieve bestrijdingsmethoden, zoals bijvoorbeeld preventief vegen en zo nu en dan een behandeling met heet water, kan het spuiten worden verdrongen uit het straatbeeld.

Reinwater is inmiddels begonnen met haar voorlichtingscampagne. U kunt het rapport 'Naar een afwegingskader voor bestrijdingsmethoden in het onderhoud van verhardingen' voor 12 euro aanvragen bij Stichting Reinwater: (020) 671 93 22.